

Sygn. akt I UK 143/19

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania S. S. prowadzącego działalność pod firmą N. w S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
z udziałem zainteresowanych: R. J. i Z. H.
o ponowne ustalenie prawa do zastosowania ustawodawstwa polskiego i
poświadczenia formularza A1,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 lutego 2020 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 listopada 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od S. w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddziału w C. kwotę 480 (czterysta osiemdziesiąt)
złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 30 listopada 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ponownego ustalenia prawa do zastosowania ustawodawstwa polskiego i poświadczenia formularza A1 dla zainteresowanych: J. B. , Z. H. , A. H. , A. J. i R. J. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek N. , ponieważ kwestia ustawodawstwa oraz wydanie formularza A1 zostało rozstrzygnięte prawomocną decyzją z 6 października 2014 r. w stosunku do R. J. oraz decyzjami z 16 października 2014 r. w stosunku do pozostałych wyżej wymienionych

pracowników płatnika składek. Odwołanie od powyższych decyzji złożył płatnik składek.

Sąd Okręgowy w K. połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy dotyczące wyżej wymienionych zainteresowanych i wyrokiem z dnia 16 października 2017 r., sygn. akt X U (...), zmienił zaskarżone decyzje odnoszące się do A. J. , A. H. oraz J. B. i zobowiązał organ rentowy do wznowienia postępowania w przedmiocie ustalenia prawa do zastosowania ustawodawstwa polskiego i poświadczenia formularza A1 w stosunku do tych pracowników odwołującego się za okresy wskazane w zaskarżonych decyzjach, oddalił odwołania od decyzji odnoszących się do pracowników R. J. i Z. H. .

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 14 listopada 2018 r., sygn. akt III AUa (...), na skutek apelacji odwołującego się płatnika składek oraz organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 16 października 2017 r. uchylił zaskarżony wyrok w punkcie 1, 2, 3, 5 i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K. pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 1), oddalił apelację płatnika składek.

Odwołujący się zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) w części oddalającej jego apelację co do zainteresowanych R.J. i Z. H. .

Zarzucono naruszenie prawa materialnego, to jest art. 12 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L Nr 166, str. 1), przez jego błędną wykładnię, polegającą na pominięciu dobrania właściwych kryteriów oceny użytego w tym przepisie pojęcia „normalne prowadzenie działalności”, co w konsekwencji spowodowało niezastosowanie w tej sprawie przedmiotowej regulacji.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na istnienie w tej sprawie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, to jest art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004, w zakresie rozumienia i wykładni zawartych w tym przepisie pojęć „pracodawca” i „normalne prowadzenie działalności” — co ma istotne znaczenie dla stosowania przedmiotowej regulacji. W ocenie skarżącego, przepis ten wymaga wykładni, szczególnie jeśli chodzi o dobranie właściwych kryteriów oraz aspektów

prowadzenia przez podmiot działalności gospodarczej, jakie winny podlegać ocenie w celu ustalenia, czy posiada on w danym państwie miejsce normalnego prowadzenia działalności.

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, a także o zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnił potrzebą wykładni przepisu prawnego, w jego ocenie budzącego poważne wątpliwości, to jest art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L Nr 166, str. 1), w zakresie rozumienia i wykładni zawartych w nim pojęć „pracodawca” i „normalne prowadzenie działalności”. Odwołanie się do przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), aby było skuteczne, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Wniosek skarżącego nie spełnia powyższych kryteriów, ponieważ wykładnia art. 12 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 była już wielokrotnie przedmiotem analizy w orzecznictwie Sądu Najwyższego, ma obecnie ugruntowany charakter i nie wykazuje rozbieżności w zakresie wskazanym przez skarżącego. I tak, Sąd

Najwyższy w wyroku z dnia 27 lipca 2017 r., sygn. akt II UK 505/16 (LEX nr 2342175), wskazał, że treść pojęcia „normalne prowadzenie działalności” w rozumieniu art. 12 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i wyjaśniającego je określenia „prowadzenie przez pracodawcę zazwyczaj znacznej części działalności, innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym, na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma on swoją siedzibę” (art. 14 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE. L. z 2009 r. Nr 284, str. 1 z późn. zm.)), nie pozostawiają wątpliwości, że przy ocenie, czy pracodawca prowadzi normalną działalność, a zatem znaczną część działalności innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę, należy uwzględniać wszystkie kryteria charakteryzujące jego działalność. Niedopuszczalne jest uznanie jednego kryterium - wysokości ponad 25% obrotu - za decydujące w tym sensie, że jego niespełnienie zwalnia instytucję właściwą bądź sąd z badania pozostałych cech charakteryzujących działalność prowadzoną przez dane przedsiębiorstwo. Pierwszoplanowe znaczenie ma obiektywne ustalenie, czy przedsiębiorstwo faktycznie prowadzi w państwie swojej siedziby normalną, rzeczywistą działalność, zaś porównanie skali tej działalności w państwie siedziby i państwie miejsca wykonywania pracy przez pracownika delegowanego ma jedynie znaczenie pomocnicze. Z kolei w wyroku z dnia 28 listopada 2017 r., sygn. akt III UK 266/16 (LEX nr 2434677), Sąd Najwyższy przyjął, że w celu ustalenia, czy pracodawca zazwyczaj prowadzi znaczną część działalności na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę, instytucja właściwa w tym państwie zobowiązana jest zbadać wszystkie kryteria charakteryzujące działalność prowadzoną przez tego pracodawcę, w tym miejsce, w którym przedsiębiorstwo ma swą zarejestrowaną siedzibę i administrację, liczebność personelu administracyjnego pracującego w państwie członkowskim, w którym pracodawca ma siedzibę, oraz w drugim państwie członkowskim, miejsce, w którym rekrutowani są pracownicy delegowani, i miejsce, w którym zawierana jest większość umów z klientami, prawo mające zastosowanie do umów zawartych przez przedsiębiorstwo

z jednej strony z pracownikami i z drugiej strony z klientami, obroty w odpowiednio typowym okresie w każdym z państw członkowskich, których rzecz dotyczy, oraz liczbę umów wykonanych w państwie wysyłającym. Ocena, czy przedsiębiorstwo prowadzi normalną działalność, czy też znaczną część działalności innej niż zarządzanie wewnętrzną, powinna uwzględniać wszystkie kryteria charakteryzujące jego działalność oraz charakter przedsiębiorstwa delegującego. Wybór kryteriów powinien być dostosowany do konkretnego wypadku. Ocena ta powinna mieć charakter całościowy, a zatem stanowić ogólny wniosek wynikający z rozważenia wszystkich przyjętych kryteriów. Stanowisko takie przyjął Sąd Najwyższy również w wyrokach: z dnia 14 września 2017 r., II UK 596/16, LEX nr 2376897, czy z dnia 31 sierpnia 2017 r., III UK 183/16, LEX nr 2390695.

Przedstawione wyżej stanowisko Sądu Najwyższego znalazło odzwierciedlenie w rozpoznawanej sprawie. Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 28 listopada 2017 r., III UK 266/17, przyjmując, że treść art. 12 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 oraz art. 14 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 987/2009 nie pozostawia wątpliwości, że przy ocenie, czy pracodawca prowadzi normalną działalność, a zatem znaczną część działalności innej, niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę, należy uwzględniać wszystkie kryteria charakteryzujące jego działalność. Zauważając, że samo odwołanie się do zaimka „wszystkie” w odniesieniu do kryteriów, które należy uwzględniać przy omawianej ocenie, wskazuje, że niedopuszczalne jest uznanie jednego kryterium za decydujące w tym sensie, że jego niespełnienie zwalnia instytucję właściwą bądź sąd, z badania pozostałych cech charakteryzujących działalność prowadzoną przez dane przedsiębiorstwo. Sąd Apelacyjny wyjaśnił również, że podobnie kwestię tę ujmuje decyzja A2 Komisji Administracyjnej ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego (zob. s. 21 zaskarżonego wyroku). Uwzględniając z jednej strony powołane wyżej utrwalone w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowisko odnośnie rozumienia pojęcia „normalne prowadzenie działalności” określenia „prowadzenie przez pracodawcę zazwyczaj znacznej części działalności, innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym, na terytorium państwa

członkowskiego, w którym ma on swoją siedzibę”, z drugiej brak wskazania w uzasadnieniu wniosku rozbieżności w orzecznictwie sądów wynikających z niejednolitej wykładni przepisów prawa, w ocenie Sądu Najwyższego, skarżący nie wykazał, że skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie do rozpoznania ze względu na potrzebę wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

O kosztach wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej rozstrzygnięto na podstawie art. 98, art. 99 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265) oraz art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.